

Bente Holm Nielsen  
Stadilvej 13, st.tv.  
2720 Vanløse  
Tlf, 38790643  
[bente@holmnielsen.org](mailto:bente@holmnielsen.org)

Retsudvalget  
L 133 - Bilag 8  
Offentligt

Vanløse, den 8. februar 2007

Til Folketingets Retsudvalg

**Vedr. L 133 Forslag til Forældreansvarslov**

Herved tillader jeg mig i artikelform at fremsende nogle overvejelser, som skyldes læsning af ovennævnte lovforslag, tillige med den artikel fra tidsskriftet Advokaten, jeg referer til.

Jeg kan oplyse, at Dagbladet Information har tilkendegivet interesse for at trykke min artikel en af de nærmeste dage.

Jeg er meget ked af at måtte konkludere, dels at lovforslaget kun er meget sparsomt børnevenligt, dels at det er 100% moderskabsfjendtligt.

Jeg vil gerne tilføje, at såfremt lovforslaget vedtages i sin nuværende form, så er jeg overbevist om, at loven vil være i konflikt med FN's Kvindekonvention, som Danmark har tiltrådt, idet Kvindekonventionen definerer, at moderskab som en samfundsfunktion er beskyttelsesværdigt, til forskel fra lovforslagets ærinde, der er at fremme en individualiseret tilgang til faderrollen.

Med venlig hilsen

  
Bente Holm Nielsen

FN's kvindekonvention kendes også under navnet CEDAW - Bekendtgørelse af konvention af 18. december 1979 om afskaffelse af alle former for diskrimination imod kvinder, ratificeret af Danmark 7. april 1983, artikel 5b.

## I anledning af L 133 Forslag til Forældreansvarslov

Forældreansvarsloven som barometer  
Af Bente Holm Nielsen, den 7. februar 2007

Formålet med denne tekst er blot at vise, at problematikken omkring forældremyndighed er mangesidig og kompleks. Til formålet bruges en filosofisk metode, der handler om argumentation: Den naturalistiske fejlslutning. Metoden egner sig til at skærpe opmærksomheden overfor substansen i moralske emner, især når moralske emner står i indbyrdes modsætningsforhold til hinanden.

Ifølge reglen om den naturalistiske fejlslutning må der ikke sættes lighedstegn mellem "er" og "bør".

Fordelen ved at bruge den naturalistiske fejlslutning er, at man på den måde kan anfægte kvindesynet i den traditionelle kristne etik: Den traditionelle kristne etik (lige som andre religioners etik) sætter nemlig lighedstegn mellem moderskab og moderkald, men dermed skabes et dilemma, fordi der sættes lighedstegn mellem to usammenligneligheder: Køn og kønsrolle.

Men fordi kvinder føder med kroppen (biologisk køn), ikke med rollen (socialt køn), kræver en refleksion over problematikken omkring forældremyndighed, at de kvindelige køns kategorier holdes adskilt.

Eksempel:

- Køn som en biologisk situation: Den gravide kvindekrop, som "er", kan jo ikke restløst sættes lig med den efterfølgende
- kønsrolle, kvinden "bør" have som mor, fordi hun har født.

I udenlandsk litteratur har fx Robbie E. Davis-Floyd undret sig over kvindekønnets tilpasning til den naturalistiske fejlslutning, idet hun bemærker, at det først var efter anden verdenskrig, gravide kvinder blev en del af bybilledet (min oversættelse):

"Den gravide kvinde har – til forskel fra alle andre menneskelige væsener – to individer i én krop. Dette ubenægtelige, skønt højst usædvanlige, naturlige fænomen modbeviser mindst to af vor kulturs mest kraftfuldt hævdede kategorier – den kulturelle idé om ét individ pr. krop, og den matematiske lov om at 1 ikke er lig med 2 (...) Den gravide kvinde, hvad enten hun er barnløs eller mor, er i en afgrænset periode på knapt et år beviset i det offentlige rum på en seksualitet, der ellers omhyggeligt holdes privat, hun er en omvandrende repræsentant for naturen i en kultur, som forsøger at benægte naturens kræfter, og til stadighed er hun en udfordring for de adskillige kategorier, der handler om tilværelsens lethed."

Herhjemme er de artikler, Lone Fatum skrev i 1980'erne med det sigte at formulere en kvindeetik, et godt eksempel på, at metoden er anvendelig.

Det fremsatte forslag om en forældreansvarslov skjuler fuldstændigt, at det altid vil være et samfundsanliggende det drejer sig om, når forældremyndighed er til debat.

Den gældende forældremyndighedslov er at foretrække, fordi den trods alt tager en lille smule højde for kvinders individuelle ret til selvbestemmelse og det uløselige dilemma, der altid vil være i et retssamfund mellem på den ene side det levede liv (praksis) og på den anden side de moralfilosofiske spørgsmål (teori om praksis).

Regler om forældremyndighed og –ansvar vil altid (ligesom regler om fri abort) spejle en kulturs problemer med at tillade kvinders individuelle ret til selvbestemmelse. Dette fordi udgangspunktet er det usædvanlige men altså naturlige fænomen, den gravide kvinde. Det fremsatte lovforslag er totalt blindt for de kvindelige køns kategorier og giver al magt til offentlige myndigheder, der pålægges en funktionsmåde, som bedst kendes fra patriarkalsk tid, hvor det centrale var faderrollen eller den faderlige autoritet – ikke mænd som sådan.

Et dokumenterende eksempel er § 14 i lovforslaget, der vil indføre fælles forældremyndighed ved dom: "Retten kan efter anmodning fra en forælder, der ikke har forældremyndigheden, bestemme, at der skal være fælles forældremyndighed eller overføre forældremyndigheden til denne". At en sådan radikal nyskabelse i dansk ret er patriarkalsk bevises af, at der i Danmark (tal fra år 2000) lever godt 100.000 enlige mødre med ét eller flere børn. Antal børn, der bor hos en enlig mor, er omkring 230.000 svarende til 21%. Til sammenligning er det 3% der bor hos en enlig far. Tallene viser, at dom til fælles forældremyndighed handler om en mere ligelig fordeling af børn i fædres favør. Kun et socialt system baseret på faderautoritet kan skabe sympati omkring en retsregel, der er så absurd, at straffen er enighed. Nemlig den enighed der er nødvendig for at fælles forældremyndighed kan fungere i overensstemmelse med lovforslagets mantra: Hvad der er bedst for barnet. I et patriarkat vil begge køn være blinde for de ressourcer, der er knyttet til de kvindelige køns kategorier, hvilket stemmer helt overens med, at kun få kvindestemmer har ladet høre fra sig med henblik på en problematisering.

Det fremsatte lovforslag om forældreansvar fungerer derfor som et barometer, der viser, at Danmark er på vej retur tilbage til en tid, hvor det ubetinget var patriarkalske værdier, der var styrende. Men hvad skyldes dette backlash? Ifølge lektor Annette Kronborg er årsagen, at det levede familieliv ikke længere kan sætte rammen for familien. Det resulterer dels i en formløshed, hvor det særlige ved familien går tabt, dels i "en løbende normdannelse", hvor fx en forældreansvarslov kan bruges som kur imod uønskede familiedannelser, der af statsansatte er diagnosticeret som aftalefamilien, forhandlingsfamilien eller den demokratiske familie. Annette Kronborg vover nogle bud på principper i en ikke-patriarkalsk forældreansvarslov, fx: "En konsekvens af at gå fra hinanden kunne være, at man ikke har ret til at se sit barn, medmindre man får lov af den primære omsorgsgiver."

Lovforslaget kan – efter min bedste overbevisning - med fordel trækkes tilbage og erstattes med en seriøs refleksion over alvorlige, familiemæssige samfundsproblemer. Seriøs i den forstand, at der ikke sættes lighedstegn mellem "er" og "bør".

Kilder:

L 133 Forslag til Forældreansvarslov, fremsat 31. januar 2007 af Carina Christensen  
Robbie E. Davis-Floyd: "Birth as an American Rite of Passage", University of California Press, 1992 (s. 25)

Annette Kronborg, lektor på Københavns Universitet med speciale i familieret: Tidsskriftet Advokaten nr. 7, 2006, side 40-42: Den aftalte familie.